

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznani (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 59.

Ljubljani v soboto 12. marca 1892.

Letnik XX.

Vojaški nabóri.

Početkom tega meseca so se pričeli v naši deželi vojaški nabóri za leto 1892. Izkušnje, kakoršne leto za letom imamo pri vojaških nabórih, silijo nas k premišljevanju, katero nas ne more zadovoljiti. Pri nabórih najbolj priznavamo vsako leto, prospera li ljudstvo naše telesno, v zdravstvenem oziru in gledé na naraščaj; nabóri so nam vsako leto merilo, kako bode v prihodnje s telesnim zdravjem in razvitkom našega stanovništva. In izkušnje, katere so nam doslej podajali nabóri, pač ne mogó biti za nas zadovoljive.

Številke, koje v tem oziru objavlja vojno-statistiško izveštje, podajejo jako tožno podobo, da namreč zdravstveno stanje našega naraščaja ni povsem zadovoljivo, kar nas navdaja z resnim premišljevanjem za bodočo dóbo. Ako hirajo zdravstveno stanje in prebivalstva telesne moči, hira in gine zajedno delavna moč, podjetnost, žilavost in duševna svežost; vse to nam potrjujejo suhoparne številke vojno-statistiške pisarne, katere opominjajo državno upravo k resnemu premišljevanju, kako odpomoči tem pojavom.

Napominano statistiškó poročilo nam pové, da je bilo l. 1890. vselej imed tisoč mladeničev za vojaško službo sposobnih 232, to je izmed 808.024 novincev je bilo v prvih treh razredih potrjenih samo 187.483, vzlic temu, da se je vsled novega navodila o zdravniškem preiskovanju gledé na telesno sposobnost in moč proti prejšnjemu novačenju zelo gledalo skozi — prste.

Nevesela okoliščina je dalje i to, da je bilo izmed teh novincev, in to v vseh razredih, koji so bili zdravniško preiskani, 27.438, torej 37%, nesposobnih za vojaščino, ker niso bili dosti veliki, dasi se je najmanjši visokost od 155 centimetrov znižala na 153 ctm.

Poleg teh dveh momentov omeniti nam je še tretjega. S številkami se namreč dokazuje v poročilu, da je med premožnejšim in omikanejšim pre-

bivalstvom znatno manjši odstotek za vojaščino nesposobnih mladeničev, nego med neimovitim in manj izobraženim. Iz tega je razvidno, da pomanjkanje in bédá vplivata tudi na manjšo izobraženost in zavednost prebivalstva, koja sta uzrok, da telesna moč hira in zaostaja telesni razvitek. Iz tega se pa izvaja dolžnost državne uprave, da skrbi za povzdigo blaginje in potrebno ljudsko omiko, zlasti pa da skrbi za boljše zdravstvo.

Doslej se je za razširjenje in utrjenje ljudske blaginje pri nas storilo dokaj malo, in kar se je učinilo, storilo se je stoprav v poslednjih letih, tako da se bodo učinki delovanja, koje je v tem oziru izvajala bivša desnica v državnem zboru, pojavljali stoprav pozneje. Kar se je pa doslej storilo, ne ugaja še potrebam in razmeram prebivalstva, in če je poslednji prestolni govor poudarjal gospodarski program kot glavno vladno ulogo, ozirati se moramo na tožne odnošaje, kakoršne nam podajejo številke poslednjega novačenja — in prejšnji niso bili boljši, a tudi poznejši ne bodo tolažilnejši — v tem oziru se strinjamo z vlado; želja naša je, da bi se ta program povsem izvršil do poslednje pičice. Osebito pa to želimo tudi mi Kranjci, koji smo bili doslej preveč potiskani v — kot.

Danes v tem oziru iznova izražamo odločno prošnjo za zboljšanje našega zdravstva po deželi, kajti s tem se pospešuje in ustreže gospodarskemu razvoju mnogih krajev in osigura blaginja celih občin. Res, da se je v tem oziru pri nas na Kranjskem že mnogo storilo, več, nego v marsikateri deželi. Vsaj je bila baš pri nas najprej uvedena institucija okrožnih zdravnikov po deželi. Toda s tem še ni rečeno, da je na Kranjskem gledé zdravstvene organizacije povsem že v redu.

Mnogo je še pomanjkljivosti, jako mnogo, a to je stvar deželne uprave, da ne premane v pričetem delu, temveč pogumno napreduje. Zlasti treba, da se razmere naših okrožnih zdravnikov tako vredé, da se mogó posvetiti svojemu odgovornemu poklicu, tako, kakor to zakon od njih zahteva.

V tem oziru čujemo marsikake pritožbe od napominanih zdravnikov, na tem mestu moramo poudarjati, da so povsem utemeljene.

In kakor je nálog deželne uprave naše za našo ožjo domovino, istotako naj se za vso državo vlada poprime inicijative za korenito, trdno organizovanje zdravstvene službe po vseh deželah. Kar se stori v tem oziru, ne bo se storilo le v prospeh prebivalstva, temveč v prospeh oborožene moči vsega cesarstva.

Gledé prave omike in istinite prosvete smo pa že mnogo pisali. V tem oziru ne treba nam mnogo govoriti in dokazovati, da se za pravo izobraženje našega naroda vse premalo skrbi. V tem oziru skrbelo se je samo za prospeh samo jednega jezika: korist nemščine bila je bolj odločilna, nego korist prave kulture!

S potujčevanjem se ne vpliva na prebivalstvo plemenito, ono se popači, postaje glupo — tacega vspeha pa vendar ne moremo želeti na koncu 19. stoletja, — stoletja prosvete! In to tembolj, ker je tako postopanje i za razvitek naše oborožene moči zelo škodljivo, ta razvitek se pa vendar povsem najbolj poudarja pri vsaki priliki.

Radi tega je i v tej smeri vladi pot jasna: Skrbi naj za pravo omiko slovenskega ljudstva — brez vseh postranskih oziróv, a skoro bode uvidela sadove svojega blagodejnega delovanja! Vojna statistika se bo pa tudi v naši deželi pri vojaških nabórih ponašala z drugimi številkami!

Deželni zbor kranjski.

(Tretja seja, dné 11. marca.)

(Dalje.)

Deželna vinarska, sadjarska in poljedelska šola na Grmu.

Poslanec Višnikar poroča o računskem sklepu za l. 1890.

Redni prihodki in sicer za šolo: Državna podpora 2400 gld., iz deželno-kulturnega

LISTEK

Hujši ko zver . . .

(Dogodek iz zadnjih dnij.)

Skozi neko predmestje ljubljansko se je pomikal mrtvaški sprevoz. Vse je kazalo, da je mrtlič moral biti siromašen, ubožna je bila rakev, neznatno je bilo tudi število onih, ki so šli za rakvijo: dva mladeniča in dve deklici so bili prvi in za njimi nekaj družega pobožnega ljudstva. In vendar, akopram je bila rakev tako revna, vendar je krila ubogim sirotam vse njih bogastvo; spala je v njej smrtno spanje njih dobra mati, ki je edina imela skrb za nje, ki edina jih je ljubila na svetu. In kje je oče? Sirote ne smejo spomniti se na to ime, da jim ne bi iz nova polile solze objokanih očij. Da, imajo še očeta, toda kakega očeta? Mati se je trudila noč in dan, da bi otroci imeli vsakdanji kruh, oče pa je popival po žganjarijah ter zapravljaj ženi in otrokom borni imetek. Pridelali niso nikoli obilno, pa še tisto je hotel oče od ust odtrgati svojim otrokom; prodal je živino do zadnjega repa iz bleva in denar je šel ves — za žganje. In pozno v noč je prihajal domov.

Kaj je tedaj pretrpela uboga rajnica, to le sam Bog vé. Njih hiša je stala na samem. In ko je prišel mož-pijanec domov, začel je razsajati in preklinjati, kakor bi bil obseden. Za božjo voljo je prosila uboga žena, naj vendar tako strašno ne kolne, da ga ne bo zadela kazen božja; naj pomisli, da ga slišijo otroci . . .

Pa kakor da bi vlivala olja v ogenj, besnel je še bolj in robnel nad njo in iskal sekiro ali nož, da bi ga jej zagual v glavo. In nesrečna mati je morala bežati iz hiše in ž njo so bežali otroci, jokajoč z ljubo materjo.

Med tem, ko so v drugih hišah ljudje mirno spali, trepetale so sirote naše zunaj pod milim nebom in nihče ni videl, koliko trpé, kakor vsega vedni Bog, ki je slišal njih molitve za spreobrnjenje očetovo.

Tako je minulo nekaj let v grozni revščini. Zapravljivec je zapravil vse in ko ni imel več dobiti pri hiši, šel je v mesto in tam se klatil po žganjarijah in pil za krajcarje, katere je priberačil ali prislužil s kakim delom. Uboga žena pa je doma živela v največjem siromaštvu; vsled prestanega trpljenja je začela vidno hirati. Otroci so morali od doma, služiti si vsakdanjega kruha. Le najmlajša hči

je ostala pri materi. Uboga mati, kako milo se ji je storilo, kadar je pomislila, da bo morala siroto zapustiti.

Kdo bo skrbel za njo, kdo jo varoval, da ne pogubi duše? Imela je zaupanje samo v neskončno dobrotljivega Boga. Njemu je priporočala otroke svoje.

Zadnja zima pa je revo vrgla na posteljo, s katere ni več ostala. Prihтели so otroci, ki so drugod služili, da bi mater še enkrat videli, za njo molili in jej izprosili zdravja od Boga. Poslali so po mašnika, ki je prinesel bolnici sv. popotnico. O kako udano jo je sprejela! Pripravljena je bila vzeti iz božjih rok vse, karkoli bi jej poslale, smrt ali življenje. Tolažila je ihteče otroke; ozrla se je večkrat proti oknu, videlo se ji je, da še nekoga želi videti, predno umrje . . . Pa njega ni bilo; odpustila mu je, a on je ni prišel prosit odpuščanja. Smrt je stopila v hišo; nehale je biti srce matere, ki na svetu ni poznala družega, nego žalost, trpljenje. Tako srce se pač očisti v ognju trpljenja za — nebesa.

Sedaj ni mnogo več povedati: Položili so jo na mrtvaški oder, otroci so klečali okrog njega in jokali; sosedje so prihajali, kropiti jo; le njega ni bilo, ki jej je prizadel toliko hudega. In vendar je vedel

zaklada 2400 gld., iz deželne zaklada redne subvencije 700 gld., izredne 600 gld., vkupe 1300 gld., šolnina in drugi slučajni prihodki 2859 gld. 25 kr.; izredni: državni donesek za učiteljski kurz 400 gld., donesek deželne zaklada 1163 gld. 91½ kr., vkupe torej 10.523 gld. 16½ kr.; prihodki pri gospodarstvu: dohodki posestev 2684 gld. 55 kr., donesek deželne zaklada 2415 gld. 63½ kr., različni dohodki 784 gld. 63 kr.; preostanek šolske kuhinje 400 gld., od zavarovalnice „Generali“ povračilo škode po toči 230 gld. 13 kr., vkupe torej 6284 gld. 81½ kr. in se je v primeri s proračunom prihranilo 133 gld. 17 kr.

Troški in sicer za šolo: Plače vodji, pristavu in tretjemu učitelju 2600 gld., osobne doklade 500 gld., nagrade veroučitelju in živinozdravniku 100 gld., ustanove 1054 gld. 80 kr., popotni troški in dnevnice 176 gld. 37 kr., režijski troški 682 gld. 15 kr., razni troški (šolska kuhinja, sejalnica, insekti, tiskovine) 2901 gld. 72 kr., za učiteljski tečaj 663 gld. 41 kr., poprave in vzdrževanje poslopij 1966 gld. 19½ kr., vkupe torej 10.644 gld. 64½ kr. Ker so dohodki šole znesli 8059 gld. 25 kr., treba je bilo iz deželne zaklada pokriti 2585 gld. 39½ kr.;

troški pri gospodarstvu: mezde 864 gld., davki in doklade 307 gld. 8 kr., režijski troški 2965 kr. 15 kr., razni troški 183 gld. 13 kr., priprave in poprave poslopij 1370 gld. 28½ kr., za nove nasade 462 gld., vkupe torej 6151 gld. 64½ kr., torej v primeri s proračunom več troškov 189 gld. 64½ kr.

Imovina šole 31. decembra 1890 4486 gld. 82 kr., dolgovi 1296 gld. 69 kr., torej čista imovina 3190 gld. 13 kr.; imovina gospodarstva 8007 gld. 40 kr., dolgovi 144 gld., čista imovina gospodarstva 7863 gld. 40 kr., čista imovina šole in gospodarstva 11.053 gld. 53 kr. Skupni računski sklep se brez ugovora potrdi.

Dalje poroča poslanec Višnikar o proračunu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za leto 1872.

Potrebščina za šolo: Plače učiteljskemu osebju 2600 gld., osobne doklade 500 gld., nagrade veroučitelju in živinozdravniku 100 gld., vodji 50 gld., pristavu 30 gld., za učiteljski tečaj 550 gld., 12 učencem po 100 gld. 1200 gld., za vzdrževanje poslopij 1300 gld., popotni stroški in dnevnice 250 gld., režijski troški (sobna oprava, učni pripomočki, časniki in knjige, pisarniške potrebe, kurjava in svečava) 390 gld., za inserte, tiskovine, poštnino in knjigovezna dela 200 gld., vkupe torej za šolo 7170 gld.;

potrebščina za gospodarstvo: mezde (opravniku, vrtnarju in gorniku) 940 gld., vzdrževanje poslopij 1150 gld., remuneracija vodji za nadzorstvo pri popraviljanju poslopij v zadnjih letih 500 gld., davki in doklade 200 gld., za nove nasade 200 gld., za tekoče gospodarske troške 2648 gld., za hišno, kletno in gospodarsko opravo 300 gld., za kurjavo 140 gld., za inserte, tiskovine itd. 50 gld., za ograjo drevesnice 610 gld.,

kako je, in ni prišel za njo pomoliti očenaša, in ni prišel potolažiti otrok svojih... Kakšno srce!

Ko pa je prišel določen čas, zabili so jo v rakev in štirje možje so rakev vzdignili in nesli proti mestu pred faro cerkev, da se tam blagoslovi. In za rakvijo šli, kakor smo povedali, otroci in drugih nekaj. Njega pa ni bilo zraven, ki jej je zagrenil življenje in jo tolikrat žalil...

Slednjič pridejo pogrebci z rakvijo do prvih biš ljubljanskega mesta, prekoračijo most in stopajo tiho dalje v mesto.

In glej! Iz neke pivnice tam ob cesti se priguha pijanec; drugi ljudje se odkrivajo, ko srečavajo mrtvaški spreved, on stoji pokrit, ko nesó mimo njega mrliča... glasen jok zaženo otroci... In oče?! Oče gleda za odhajajočimi in se divje zakrohče: „Torej je vendar le poginila!“ Niti mrtve ni nehal žaliti...

O človek, hujši od zveri!

Milo se je storilo ljudem, ko so to videli, in milovali so sirote, da imajo takega očeta... mati pa je bila rešena...

In tak človek! O kako prav piše apostol: „Ako pa kdo za svoje, in zlasti za domače, nima skrbi, je vero zatajil in je hujše od nevernika.“ I, Tim. 5, 8.

J.

skupaj za vse gospodarstvo z nagrado gosp. vodji 6738 gld.

Skupna potrebščina šole in gospodarstva 13.908 gld.

Pokritje, in sicer za šolo: Državna subvencija 2400 gld., državna subvencija za učiteljski tečaj 400 gld., donesek deželne kulturne zaklada 2400 gld., vkupe za šolo 5200 gld.; razni dohodki 200 gld.; za gospodarstvo: dohodki posestev 3000 gld., skupilo za prodano živino itd. 800 gld., vkupe torej vse pokritje za gospodarstvo 3800 gld.

Stupno pokritje šole in gospodarstva 9200 gld. Ker z naša skupna potrebščina 13.908 gld., je primanjkljaja 4708 gld., ki se bode pokrili iz deželne zaklada.

Pri tej točki se je unela dolga debata, katere so se udeležili Langer, Žitnik, dr. Vošnjak, baron Apfaltrern, Šuklje, dr. Tavčar, Lenarčič in poročevalec Višnikar.

Ker nam danes nedostaja prostora, poročali bomo prihodnjič obširneje, danes dostavimo le toliko, da so nekateri govorniki podtikali poslanec Žitniku namen, grajati šolski pouk, kakor je to n. pr. v prvi vrsti storil baron Apfaltrern. To sumničenje je poslanec Žitnik takoj odločno zavrnil ter dostavil, da je pouk prav dober in vspehi hvalevredni in le pri gospodarstvu naj se previdno in varčno postopa, da bode z ozirom na občno bedo, osobito dolenske strani, mogoče kdaj povišati število deželnih ustanov za učence.

(Dalje sledi.)

Politiem pregled.

V Ljubljani, 12. marca.

Notranje dežele.

Češka. Prememba volilnega reda za Češko bi bila vsekako ugodna za Čeha. Ne le, da bi v skupini veleposestnikov za vselej bila onemogočena nemška večina, temveč tudi v mestni skupini bi Čehi najbrž prišli v večino. Tako bi Nemci, če se ne vpeljejo narodnostne kurije, mogli svoje zastopnike v deželni odbor spraviti le po sporazumljenju s Čehi. Zaradi tega pa Nemci že odločno ugovarjajo taki premembi volilnega reda, predno se ne sklene uvesti narodnih kurij. Nam se prememba zdí tako ugodna, da Čehi lahko dovolijo za spremembo Nemcem še narodne kurije, če se bodočim kurijam dovolijo samo te pravice, kakor jih imajo sedanje kurije. Nemci bi res potem za zmirom imeli dva deželna odbornika, ali Čehi bi jih imeli pa 6, vkupe v veleposestniki. Seveda, v to pa češka delegacija ne more privoliti, da se kurijam dovoli pravica ugovora deželnozbornim sklepom, ker s tem bi se parlamentarizem naredil iluzoričen.

Ogersko. Ta dni je bila v mestnem zboru v Pešti zanimiva debata, v kateri se je govorilo o prostozidarstvu. Izid ni bil za prostozidarje popolnoma ugoden, če tudi je v mestnem zboru veliko vplivnih prostozidarjev. Velika loža ogerskih prostozidarjev je vložila prošnjo, da jej mesto prepusti prostor v najlepšem kraju mesta, da sežida svojo hišo, v kateri bode tudi ljudska kuhinja in ljudska biblioteka. Svojo prošnjo je seveda utemeljevala s tem, da se osnuje občekoristno podjetje. Finančni odsek se je izrekel, da se prepusti zastoj loži zaželeni prostor, magistrat pa, da se proda po znižani ceni. Proti odsekovemu predlogu je najodločnejše govoril Žiga Medrey. Rekel se, da se mora nehati s pobarjevanjem mestnih posestev. Ker prostozidarji v svoji prošnji trdijo, da gojé dobrodelne namene, ne da bi iskali popularnosti, žalijo s tem druga dobrodelna društva, očitajoč jim, da hrepené po popularnosti. Govornik je pokazal na več posamičnih slučajih, da prostozidarska dobrotljivost ni velika. Kako idejo so res sprožili, ali denar so morali dati drugi. Govornik je omenil, da prostozidarskim novincem postavijo meč na prsi, ko prisegajo, da društvenih tajnosti ne bodo izdali. Dobrodelnemu društvu pač ni treba take prislege. Prostozidarji hočejo narod pripraviti ob vero, kar je nevarno v današnjih časih. Ljudska biblioteka se lahko osnuje tako, da se šolske knjižnice odpró ljudstvu ob nedeljah. Ljudske kuhinje pa v dotičnem delu mestu, kjer stanujejo premožnejši ljudje, ni treba. Kakšno je prostozidarstvo, kaže to, da Franu Puskemu, ki je bil petdeset let veliki master njih lože, neso pomagali, ko je bil prišel v roke odrtnikom. Prošt Bogisić je dokazal, da se je več dobrodelnih zavodov osnovalo s pomočjo katoliške cerkve, katerih osnovo si prostozidarji sebi pripisujejo. Giza Polonyi je tudi bil proti odsekovemu predlogu, dasi je dolgo bil prostozidar. Rekel je, da je predlog neumesten tudi zaradi tega, ker Ogri želé, da se knez-primas preseli v Budimpešto. Nadškof se gotovo ne preseli v Budimpešto, ako bodo v mestu imeli odločilno besedo prostozidarji. Dr. Josip Visava, ki je tudi bil prostozidar, je iz gospodarskih ozirov proti odsekovemu predlogu. Fran Peringer je zahteval, da bi prostozidarji ne glaso-

vali, ker se gre za njih korist, pa župan se ni strinjal s tem in trdil, da on ne vé, kdo je prostozidar ali ne, dasi je v županijskem uradu zapisnik prostozidarjev. Odsekov predlog se je odklonil, če tudi so zanj glasovali vsi prostozidarji, magistratni predlog se je pa izročil finančnemu odseku, da ga še pretrese in poroča o njem.

Vnanje države.

Srbija. Umrl je metropolit Teodozij Mraović, kateri je bil prevzel metropolitni sedež, ko je bil odstavljen metropolit Mihael. Mraović je ločil kraljevski zakon. Ko se je povrnil metropolit Mihael, moral se mu je Teodozij umakniti. Sedanji metropolit je bajé odklonil prošnjo, da bi blagoslovil pokojnikovo truplo.

Francija. Neki list je prinesel vest, da se predsednik republike na svojo roko dogovarja s papežem. To je pa jako razkačilo radikale. Stvar bodo pri bližnji priložnosti spravili v zbornici na vrsto in bodo bajé celó zahtevali, da predsednik odstopi, ker njegovo delovanje nasprotuje ustavi. Radikaleci čutijo, da bode njih mogočnosti kmalu odklenkalo, zato pa hočejo, dokler niso ob vso veljavo, napraviti, kolikor je mogoče, zmešnjave. Ko se osnuje močna konservativna republikanska stranka v francoski zbornici, radikaleci ne bodo več mogli preobračati svojih kozolcev.

Belgija. Bivši belgijski konservativni minister Nothomb, kateri je zadnji čas se odločil od konservativcev, ker je za občno volilno pravico, je sedaj izdal brošuro, v kateri dokazuje, da je katoliški stranki občna volilna pravica ugodna. Kdor sedaj ni za občno volilno pravico, jo bode pa v kratkem trpeti moral. Katoliška stranka se mora vsekako izreči za napredek, drugače utegne zgubiti vpliv. Zaradi tega se katoliška stranka ne sme izreči proti občni volilni pravici, ker so zánjo nekateri ljudje, ki niso prijatelji cerkvi. Katoliki so že prejšnje čase v raznih vprašanjih sodelovali z možmi popolnoma drugih nazorov. Nothomb se sklicuje na papeža, ki se je nedavno izrekel za demokratične nazore. Ta brošura bode vsekako v Belgiji vzbudila veliko pozornost. Konservativna stranka bode vsekako dobro premislila njene nasvete.

Anglija. Londonski katoliški nadškof bode najbrž salfordski škof dr. Vaughan. Postno pismo dr. Vaughan, ki se je pečalo z delavskim vprašanjem, je napravilo najboljši vtis in dokazuje, da bode dr. Vaughan hodil po poti Maningovi.

Amerika. V Zedinjenih državah se stranke še niso sporazumele o kandidatih za predsedništvo. Republikanci se pripravajo med seboj, bi li postavili za kandidata Harisona ali Blaina, demokratje pa, bi li kandidovali Hilla ali Chevelanda. Da je zmešnjava še večja, stopa na pozorišče tretja stranka, ki se imenuje ljudska stranka. Ta stranka je vsprejela v svoj program podržavljenje brzojavov in železnic in kovanje srebrnega denarja. Sicer se misli, da ta stranka ne bode imela dosti vpliva letos na volitve, če tudi ima večino delavcev na svoji strani.

Izvorni dopisi.

Z Notranjskega, 10. marca. (Dr. Rauchbergova šolska statistika.) Pred kratkim so časniki poročali, da je dr. Rauchberg izdal statistiko, vsled katere javne ljudske šole na Kranjskem (po stanju 30. aprila 1890) obiskuje 65-8% za šolo godnih otrok. Temu poročilu je „Slovenec“ dostavil, da „šolski obisk na Kranjskem ni po vsem na isti stopinji, kakor bi bilo želeli“; tudi drugi listi so se podobno izražali. Večina naročnikov in bralcev je pri tem z žalostjo in morda tudi osupneno mislila, da na Kranjskem blizu 35% za šolo godnih ostane brez poduka, a temu ni tako, ker omenjena statistika je neresnična ali (če rečem milejše) vsaj pomanjkljiva, ker se ne ozira na deželne šolske postave.

Nimam sicer uradnih izkazov o šolskem obiskovanju, pač pa imam „Popotnikov“ koledar za 1890. Tam je približno*) izkazanih ravno toliko otrok, ki obiskujejo vsakdanjo šolo, kakor jih dr. Rauchberg navaja (51.710); in to število je v resnici 65-8% od 78.579 za šolo godnih otrok (od 6. do 14. leta). Toda pri nas je še tudi ponavljalna šola za otroke od 12. do 14. leta, na to se dr. Rauchberg čisto nič ne ozira, in vender se z njo število šolo obiskujočih otrok pomnoži vsaj za kakih 15.000, torej smemo reči: na Kranjskem obiskuje javno ljudsko šolo blizu 67.000, ali 85%.

Še ugodneje se bo sodilo šolstvo na Kranjskem, če omenim, da v smislu § 17 dež. postave z dne 29. aprila 1873 dosti otrok na kmetih šolo začne obiskovati po izpolnjenem sedmem ali celo osmem letu; takih bi utegnili biti 5000—7000, ali okoli

*) Natančnega števila iz „Pop.“ koledarja ne morem povedati, ker pri litjskem šolskem okraju ponavljajoči niso ločeni od otrok vsakdanje šole; tudi vadniških učencev nima koledar.

(Dalje v prilogi.)

7% za šolo godnih otrok. Prištejmo jih k prejšnjim, dobimo 92%, to se pravi: na Kranjskem obiskuje javno *) ljudsko šolo (vsakdanjo in ponavljalno) 92%, vendar pa osem let ne vsi, ampak samo 85%.

To se mi je zdelo potrebno pojasniti k omenjeni statistiki, ki žali vso kronovino; našo šolsko oblast pa prosimo, naj stori potrebne korake, da se popravi, ali vsaj v prihodnje zabrani kaj takega.

S tem pa nečem trditi, da je šolstvo na Kranjskem že na vrhuncu, ne, tudi jaz sem za pameten napredek in razvoj ljudskega šolstva.

Iz Rožne doline na Koroškem, dné 10. marca. (Koroška c. kr. kmetijska družba pa slovenščina.) Velikonemški gospódi osrednjega odbora ni do tega, da bi tudi slovenski manjšini v deželi privoščila onih dobrot, katere uživajo Nemci. Zlasti pa slovenskim kmetom prav na noben način noče preskrbeti slovenskega potovalnega učitelja, marveč rajši pošilja v čisto slovenske kraje trde nemške odposlance svoje, kakor se je zgodilo n. pr. lanske poletje v Svečah.

Slovenskim kmetom je govoril o živinoreji nemški potovalni učitelj; a dobre tri četrtine poslušalcev niti besede govora niso razumele; drugi, ki so malenkost razumeli, pa so se po dokončanem zborovanju še le pričkali o pomenu govornikovih besed.

Tudi čisto slovenskim kmetom, ki so udje omenjeni družbi, pošilja se samo nemški družbeni listič.

V takóšnih odnosih je umevno, da so si kmetje želeli na ta in oni način pomoči, in da so od družbinega odbora zahtevali, naj bolje skrbi za potrebe slovenskega kmeta.

A vse prošnje so ostale bob ob steno, in osrednji odbor je kazal prav ostentativno, da se za slovenskega kmeta prav nikoli ne bode ogreval, kolikor časa bodo pri družbi nosili veliki zvonec sedanjí gospodje.

Zato je minolo jesen deputacija koroških Slovencev g. poljedelskemu ministru grofu Falkenhaynu izročila prošnjo, naj on, kolikor mogoče, dela na to, da se pri naši c. kr. kmetijski družbi nameščajo potovalni učitelji, zmožni tudi slovenskega jezika, ali naj inače skrbi, da postanejo i slovenski kmetje deležni pouka o umnem gospodarstvu.

Gosp. minister je takoj obljubil svojo pomoč, rekši, da hoče, kolikor mu je v razmerju, v kojem stoji kmetijska družba do poljedelskega ministerstva, delati na to, da se izpolnijo naše pravične zahteve.

Gosp. poljedelski minister je izročeno mu prošnjo dostavil odboru naše kmetijske družbe, naj ta o nji izreče svoje mnenje.

Kakor je bilo pričakovati, izrekel se je odbor, vsaj po poročilu celovških „Freie Stimmen“ ¹⁾, zoper prošnjo, češ, da omenjena prošnja v nobenem oziru ne izvira iz dejanskih potreb slovenskega poljedelskega prebivalstva, marveč je nastala le iz političnih (?) uzrokov, in da hoče kmetijska družba tudi v prihodnje gledati samo na gospodarske potrebe kmetijstva, ne da bi se vmešala v „politično“ gibanje.

No, kolika in kakšna „politika“ tiči v tem, da slovenski kmetje prosijo za slovenskega potovalnega učitelja, razsodi, cenjeni bralec, sam, pisalec je nerazumljivo!

Da se vis. poljedelsko ministerstvo po onih „razlogih“ ni dalo „prepričati“ o nepotrebi slovenskega pouka za slovenske kmete, kaže naslednji odlok, ki je došel g. dež. poslancu in županu na Jezerskem, Franu Muri-ju:

„C. kr. deželna vlada na Koroškem.

Štev. 1614.

Blagorodnemu gosp. Franu Muri-ju, dež. poslancu in posestniku

na Jezerskem.

Reševaje prošnjo, ki ste jo Vaše blagorodje in tovariši neposredno vložili pri vis. c. kr. poljedelskem ministerstvu dné 14. novembra 1891 v zadevi na-

*) Ni mi treba praviti, da tudi ostalih 8% za šolo godnih otrok niso vsi čisto brez šolskega poduka, nekaj jih pohaja zasebne šole (po „Popotnikovem“ koledarju 2 do 3%), nekaj pa šole za silo, v katerih večidel učé duhovniki. Ne, naša dežela ni tako zaostala v tem oziru, kakor uradna statistika kaže, družba sv. Mohorja je nam priča! Op. pis.

¹⁾ Kakor je razvidno iz navedenega odloka dež. vlade koroške, se je osr. odbor drugače izrekel o prošnji, nego so poročale „Fr. St.“. Slednje so z lažnjivim svojim poročevanjem kmetijski družbi skazale res slabo uslugo, za kar se ima osr. odbor zahvaliti „resnicoljubnemu“ vredniku imenovanega lista. Op. dop.

stavljanja slovenščine zmožnih potovalnih učiteljev in učnih močij od strani c. kr. kmetijske družbe v Celovcu, se Vam vsled odloka imenovanega vis. c. kr. ministerstva z dné 28. januarja t. l., šte. 826, naznanja, da vis. c. kr. poljedelsko ministerstvo imenovane družbe ne more siliti, da bi nastavljala le take potovalne učitelje in učne moči, ki znajo predavati tudi v slovenskem jeziku. Pač pa smatra ono za nalogo te družbe, ki služi v kmetijskih zadevah kot organ poljedelskega ministerstva, za to skrbeti, da se priredé v slovenskih krajih dežele, ako ljudstvo želi, poučni govori o kmetijstvu v slovenskem jeziku.

Ker se je izrekla imenovana družba, ki se je o prošnji gosp. Muri-ja in tovarišev povprašala, da hoče tudi v bodoče sama za to skrbeti, da se sporazume s slovenskim prebivalstvom, ako je treba, tudi v slovenskem jeziku, ste Vi in drugi prosilci, kateri so tudi člani c. kr. kmetijske družbe v Celovcu in morejo svoje želje zato v družbi sami zagovarjati, povabljeni, da se v tej zadevi sami neposredno obrnete do imenovane družbe.

V Celovcu, dné 31. januarja 1892.

C. kr. deželni predsednik:

Schmidt l. r.“

Kakšen vspeh bode imel ta odlok, bode se li osrednji odbor odslej, „ako je treba“, oziral tudi na slovenske kmete, o tem nas pouči bodočnost. Dosti upanja nimamo, ker poznamo mišljenje dotične gospóde.

Bržčas bode tudi navedeni odlok ostal samo na papirju.

Da se pa naši slovenski kmet ne dá več za nos voditi, kaže pismo vrlega kmeta Gajler-Iliča na Kopanju v Rožni dolini, s kojim je naznanil osrednjemu odboru svoj izstop iz družbe.

V pismu naglašja, da se je osrednji odbor kmetijske družbe, kakor povzame iz „Fr. St.“, o popolnoma opravičeni prošnji katoliško-političnega in gospodarskega društva, naj se nastavi slovenščine zmožen potovalni učitelj, izrazil nasprotno, da na Koroškem ni treba slovenskega potovalnega učitelja, ker se gre le za politično agitacijo.

Ta ukrep je žaljiv za koroške Slovence ter kaže, kako malo je osrednjemu odboru mar za blagor slovenskih kmetovalcev, katerim se niti pouk v gospodarstvu ne privoščí v materinščini.

Sploh pa se osrednji odbor ne kaže naklonjenega slovenskim gospodarjem. Kajti že v jeseni lanskega leta obljubljenega vagona soli za kmetovalce v Rožni dolini še do danes ni nikdo videl. Zatorej naznanja pisatelj, da izstopi iz družbe, katere član je bil šest let. Rožán.

S Senturške gore, dné 10. marca. — Ko doli na polju še precej debela snežna odeja pokriva zemljo, razcvetajo se na solnčnih krajih naše gore že nekatere spomladne cvetice, in sicer: bele in zelene kurice, ali teloh (Helleborus altifolius Hayne, olim niger, et viridis,) podlesek (Crocus vernus,) jeternek (Hepatica triloba,) dišeča vijolica (Viola odorata,) pljučnica (Pulmonaria officinalis), jeglič ali trobentica, brkončnica (Primula acaulis,) teh posebno obilno; po njivah pa jetičnik (Veronica agnensis). Pončno je opazovati, kako malo gorkote potrebujejo te prve prirodne krasotice, da se razvija v cvetje. Jedva sneg skopni, že pririjejo iz nekoliko ogrete zemlje. Ne pokvari jih mraz, naj je še tako oster. Takrat samo malo zadremlejo in ko solnce prisije zopet se zbudé, ter veselo odpirajo svoje cveté njegovim oživljajočim žarkom. — Tudi arsejco, ali martinčka je že videti o jasnih dneh, kako se ogreva na dobrodejnih solnčnih žarkih; le ne vem, s čim se hrani, ko še muh in mušic ni, koje ji grejo tako v slast.

Pusten dan sem čul, celo kosa popevati, ki je pa po nastalem mrazu obmolnil; nađejam se pa, da se bo kmalo zopet oglasil. Oziraje se na vse to povedano smemo upati, da bo predolge mrzle zime vendar že konec.

Iz Savinjske doline, 11. marca. (Pogreb in zopet pogreb.) Prvo postno nedeljo (6. t. m.) pokopali so v Škalah nađebudnega mladeniča, gospoda Alojzija Glažarja, bogoslovca četrtega leta iz semenišča mariborskega. Pokojnik se je narodil pri Hrovatovih v Stari Vasi tik Velenja, dné 18. maja 1867. Po dovršenih latinskih šolah stopil je takoj v semenišče mariborsko. V par mesecih bi bil imel že prejeti sv. mašniško posvečenje. Prehitela ga je nemila smrt. Potuhnjena influenza, katerej je

bil pokojnik že pred dvema letoma zapadel, vlegla se mu je na mlada pljuča tako, da je čvrstega mladeniča neozdravljiva sušica podrla že prvi večer po pepelnici v hišici vdove matere, h katerej je bil dober sin par dni poprej prišel zdravja iskat. Brezštevila ljudij prišlo je molit k mrtvaškemu odru prerano umrlega klerika. K tužnemu pogrebu došli so pa iz Maribora še velečast. gospod špirtuval Hribnik z dvema gospodoma bogoslovcema, vrstnikoma pokojnikovima. Ta spreved sme se za skromne razmere na kmetih imenovati jako sijajen. Nobeno oko ni ostalo suho pri ganljivi nagrobnici velečast. gospoda špirtuvala.

Kvaterno sredo, dné 9. marca opravljali so ravno tisto delo krščanskega usmiljenja prečastiti gospod kanonik Karol Hribovšek, ravnatelj semenišča mariborskega v svoji rojstni fari pri sv. Juriju pod Tabrom. V ponedeljek dné 7. t. m. zaspali so namreč za ta svet tamošnji veleč. gosp. župnik Franc Globočnik, zlatomašnik, kn.-šk. duhovni svetovalec, odlikovani s zaslužnim križcem s korono, starosta vseh duhovnikov lavantinske škofije. Rojeni v Braslovičah dné 14. novembra 1805, bili so v mašnika posvečeni že leta 1829; tako da so na Male maše praznik leta 1889 zamogli peti že biserno sv. mašo. Župnikovali so do svoje smrti tam. K pogrebu, katerega so vodili prečast. gospod korar Hribovšek, sešlo se je 13 gg. duhovnikov in brezštevila drugega vernega ljudstva. Naj v miru počivata. Ti pa, bela žena nehaj snubiti duhovnikov lavantinske škofije. —e.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. marca.

(Deželni zbor štajerski) je imel včeraj osmo sejo. Došlo je več peticij, ki so se izročile raznim odsekom. Namestnikom deželnega odbornika dr. Wannischa iz skupine mest in trgov je izvoljen dr. Neckermann, namestnikom deželnega odbornika dr. viteza Schreinerja iz cele zbornice dr. Kokošchinegg, v zdravstveni svet od Slovencev poslanec Jerman.

(Občinski svet ljubljanski) ima prihodnji torek 15. dan t. m. redno sejo. Dnevni red prihodnjič.

(Odlikovanje.) Omenili smo nedavno, da je bil inženjeru g. O. baronu Lazariniju, našemu rojaku, podeljen naslov stavbinskega svétnika. Baron Lazarini, poznat železniški podjetnik, je v stroki železniških podjetij že mnogo let neumorno delaven in zaslužen strokovnjak. Že l. 1879. in 1880. izšla sta na svetlo iz njegovega peresa v nemškem jeziku dva spisa: „Gradbeni troški železnic“ in „Cestne vicinalne železnice“. Po mnogih dnevnikih in v strokovnih listih je objavil baron Lazarini mnogo študij in člankov o lokalnih železnicah. Vse doslej zgrajene lokalne železnice na Kranjskem in Štajerskem je baron Lazarini ustvaril takorekoč s svojim — peresom. Proge Schwechat-Mannersdorf, Bisenz-Gaya, Ljubljana-Kamnik in Mlinsko-okrožna železnica na Gorenje-Avstrijskem nastale so vsled njegove inicijative, vse je sam gradil in deloma tudi vodil. Mnogo drugih železniških podjetij na Češkem, Štajerskem, osebito pa dolenske železnice na Krauskem, gradile se bodo s sotrudištvom Lazarinijevim. Stalno pa biva baron Lazarini v Gradcu. — C. kr. davkar v Radovljici, g. J. Schubitz, je povodom umirovljenja odlikovan z zlatim križcem za zasluge.

(Imenovanje.) Računski asistent v Trstu, gosp. Ljudevit Furlani, je imenovan računskim oficijalom.

(Umrla) je v četrtek popoldne gospa Ana Druškovič, soproga znanega meščana na Dunajski cesti. — V Petek je umrla v Kropi spoštovana Helena Ažman, mati č. gg. župnikov v Gorijah in Fužinah. N. v m. p.!

(Premeščen) je uradnik južne železnice g. A. Kozlevčar in St. Petra na Notranjskem v Ljubljano.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode predstavljajal igrokaz v štirih dejanjih „Fužinar“, francoski (Le maitre de Forges) spisal G. Ohnet, po nemškem poslovenil V. Kopitar.

(Kaznilniški zalagatelj v — kaznilnici.) Do konci minolega leta zalagal je praški veletržec s suknem blagom, Šim. Jeruzalem, s svojimi izdelki skoro vse večje avstrijske kaznilnice, in kot kaznilniški zalagatelj postal je zelo premožen. Jeru-

zalem je dobaval perilo, žimnice, robce, volneno in platneno robo v svetovaclavsko kaznilnico, na Pan-krac, v ječe na Boreh, v Kartouze pri Jičinu, v Kuf-stein, v Brno, v Maribor, Begnje, Ljubljano, Koper in Trst itd. Trgovina kaznilniškega zala-gatelja je vedno bolj procvitala; ko so pa vlani uprave nekaterih kaznilnic odklonile njegove oferte, šlo je z Jeruzalemom navzdol. Zadnji vdarec pri-zadel mu je njega sin, koji je bil lansko pomlad obsojen radi upadka v vsoti 300.000 gld. Dne 4. sept. je moral i njega oče prijaviti konkurz, in 9. t. m. bil je žid Jeruzalem obsojen radi prestopka zakriviljenega upadka v Pragi na teden zapora.

(Politični obhod pri Vodmatu) pod Ljubljano za delno progo dolenjskih železnic, odkoder se ti ločita z južne železnice pri Ljubljani do 3-2 kilom. pri Vodmatu, in obhod spremenjene črte od 5-3 kilom. do 6-8 kilom. v katastralni občini Karlovske predmestje napovedan je na dan 28. t. m., in se bodo zajedno obravnavale dotične razlastitve in do-ločevale ognjevarne naprave.

(Vreme.) Minole dni je bil hud mrz, včeraj je močno snežilo, danes je vedro in tudi solnce sili iz-za oblakov. Tudi po drugih deželah je zadnja dva dni zapal debel sneg. Tudi na Reki in v Opatiji so strehe s snegom pokrite. Ni čuda torej, da se je pomlad zakasnila ne le pri nas, ampak tudi v ju-žnejših krajih. Na Reki kažejo vrtovi prav pusto lice, kakor pri nas, kuhinjsko zelenjavo dobivajo Rečani iz gorkejših krajev.

(Štajerska vsprejetišča) je l. 1890 obiskalo 257.685 potnikov, in sicer na Gor. Štajerskem 110.934, na Srednjem 106.155, na Dolenjem 40.596 oseb. Od teh je bilo 256.341 moških, 879 žensk in 465 otrok.

(Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske) od 28. februarja do 5. marca: Novorojencev 22, umrlih 24, in sicer je umrlo 6 oseb za jetiko, 1 za otročico, 17 za različnimi boleznimi. Med umrlimi je bilo 6 tujcev, 9 v zavodih. Zbolelo je 14 oseb, in sicer 8 za hripo, 3 za vrtico, 1 za otročico.

(Dvoboj Barčič Schoedle.) Dr. Barčič ml. se je sprl z nasprotnikom v neki krčmi na Trsatu zaradi veteranskega kora. Tega prepira nasledek je bil ne-srečni dvoboj, v katerem je bil 29letni Barčič, sin znanega dr. Erazma Barčiča, smrtno zadet. Ta ža-lostni dogodek je globoko užalil vse hrvaško prebi-valstvo. Redarstvo je naznanilo stvar državnemu pravdnictvu in Schoedle je dobil ukaz, da ne sme zapustiti Reke.

(V Rovinju) se bode moral dne 18. t. m. pred okrožnim sodiščem zagovarjati č. g. Ant. Legovič zaradi lanskih volilnih izgrediv. Zatožen je od la-honov, zagovarjal ga bode g. dr. Trinajstić.

(V Gorici) nameravajo zgraditi na starem po-kopališču novo cerkev, ki bode 60 metrov dolga in 26 metrov široka ter prostorna za 2000 ljudi.

(Hrvatska književnost) V knjigarni jugoslo-vanske akademije v Zagrebu izšla je knjižica, bro-ječa 51 strani, z naslovom: „O Vrazovoj kri-tici“. Napisao Milivoj Šrepel. — Cena 30 kr. — Pisatelj slika v tem spisu, ki je bil deloma nat-snen že v „Viencu“ leta 1888, Stanka Vraza kot razsod-nega, bistroumnega in objektivnega kritika, ki je „zubljom svoje kritike rasvijetlio stazu mladog poeziji hrvatskoj“. — Knjižica ta je zanimiva tudi za Slo-vence, ker je bil Vraz sam Slovenec ter je mnogo občeval s svojedobnimi slovenskimi pisatelji, tudi knjižica omenja nekaterih teh pisem.

Raznoterosti.

— Električna razstava v Moskvi. C. kr. trgovinsko ministerstvo naznanilo je trgovski in obrtniški zbornici, da se bode od 14. aprila do 14. oktobra t. l. vršila v Moskvi električna raz-stava. Razstava obsejala bode mej dragim električno razsvetljavo, telegrafijo in telefonijo, elektro-tehno-logijo, uporabo elektrike pri vojaštvu, mornarstvu, zdravilstvu, gospodarstvu itd., električne baterije in motorje, znanstvene aparate, novosti na kateremkoli polju tehnike, slovstvo, načrte itd. Oglasila in raz-stavne predmete vpsolati je pisarni električne raz-stave v Moskvi.

— Razstava v Plovdivu. Vsled nazna-nila c. in kr. diplomatske agencije (glavnega kon-zulata) v Sofiji otvorila se ne bode poljedelska in obrtna razstava v Plovdivu, kakor je bilo iz početka določeno, dne 18. septembra 1892, temveč že dne 14. avgusta 1892. Prvotno do konca pretečenega leta določeni termin za pošiljanje oglasil tujih raz-stavljalcev podaljšal se je do 13. aprila t. l. Oglasi-la se dobé pri trgovski in obrtniški zbornici v

Ljubljani in se onim, ki se želé razstave udeležiti, na zahtevanje tudi dopošljejo.

— Sportna razstava v Scheveningenu. V znanem in zelo obiskanem kopališču „Schevenin-genu“ v Holandiji vršila se bode od 1. junija do 30. septembra 1892 mejnarodna sportna, ribarska in konjska razstava. Obsejala bode vse izdelke, pri-delke, predmete in stroje, kateri so v katerikoli zvezi s sportom. Razstava razdeli se v trinajst sku-pin, kakor: jahalni in vozni sport, lovski in strelski sport, kolesarski sport, potem sport na ledu, raz-lične igre itd., itd. Natančnejša pojasnila daje: Av-strijska komisija za sportno razstavo v Schevenin-genu 1892 na Dunaju, I., Wollzeile št. 37. Prospekt za razstavo pogleda se lahko tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— Razstava vrtnih pridelkov v Genevi (Genf). C. kr. trgovinsko ministerstvo naznanilo je trgovski in obrtniški zbornici, da se bode vsled naznanila c. in kr. konzulata v Genevi vršila od 16. do 21. junija t. l. v Genevi mej-narodna razstava vrtnih pridelkov in vseh v vrtna-rijo spadajočih umetnih in obrtnih pridelkov. Fran-kirana oglasila k tej razstavi vpsolati je najkasneje do 20. maja t. l. pod naslovom: M. Ed. Bleuter, Genf, rue du Marché, 4. Obrazi za cglasila se dobé proti prošnji pod ravno tem naslovom.

Progasto in karirano svilenó blago,
lousine — foulards — surah — taffetas — mer-
veilleux itd. od 45 kr. do gld. 3-85 meter razpošilja pošt-
nine in colnine prosto **svilarnica G. HENNEBERG**
(c. in kr. dvorni založnik), Zürich. Vzorec z obratno pošto.
Pisma 10 kr. pošto. 140 1 (10)

Telegrami.

Dunaj, 11. marca. V današnji seji en-kete za vravnavo valute se je dr. Hertzka izrekel za zlato veljavo.

Dunaj, 12. marca. Profesorju porodni-štva v ljubljanski porodnišnici dr. Al. Va-lenti je podeljeno plemstvo s častno besedo „plemeniti“ in pridevkom „Maathurn“.

Trst, 11. marca. Cesar se je danes zju-traj pripeljal v Miramar, kjer sta ga pozdra-vila ces. namestnik vitez Rinaldini in kontre-admiral Buchta.

Praga, 11. marca. Od zjutraj že močno sneži. Sneg je več čevljev visok. Vlaki imajo zamude.

Pariz, 12. marca. V neki hiši v St. Ger-mainu se je razpočila bomba, nabasana z železnimi kosci; pok se je čul 500 metrov na okrožju. Jeden služabnik je ranjen.

Bruselj, 11. marca. V jami pri Ander-husu so se uneli treskavi plini, od 300 rudo-kopov so doslej le tri spravili na dan.

Manchester, 12. marca. Bivši pijo-nirski sergeant Holder je zatožen, da je za-peljalval k izdajstvu v utrdbah na Malti. Ob-ravnava je odložena.

Peterburg, 12. marca. Angleška družba je dala 20.000 funtov za nemško naselbino v guberniji samarski.

Umrli so:

8. marca. Jožef Huber, delavec, 21 let, Ulice na Grad št. 12, jetika.

9. marca. Makso Rupar, gozdarjev sin, 3½ leta, Rimska cesta 10, croup. — Pavla Borštnik, kajžarjeva hči, 14 mes. Karolinska zemlja 5, jetika. — Janez Toman, umir. župnik, 68 let, Krakovski nasip 6, pleurit. exudat. — Magdalena Cotelj, kuharica, 62 let, sv. Petra cesta 62, jetika. — Jera Prezel, hišnega posestnika vdova, 87 let, Kravja dolina 11, marasmus. — Jurij Pakiž, rešetar, 83 let, Kravja dolina 11, marasmus.

10. marca. Regina Stare, uradnega sluga hči, 8 mesecev, Križevniške ulice 6, bronchitis. — Reza Kastelic, računskega svetnika žena, 68 let, Spitalske ulice 1, jetika. — Marjeta Stražar, delavka, 62 let, Trnovske ulice št. 2, pneumonia. — Franc Pavšek, zidar, 49 let, Hradeckega vas št. 20, jetika. — Ana Druškovič, posestnikova žena, 56 let, Dunajska cesta 11, scirrhus.

11. marca. Karol Šerbec, klobučarjev sin, 3 leta, Ulice na Grad 8, jetika.

V bolnišnici:

8. marca. Neža Benčič, delavka, 57 let, jetika.

Tuji l.

10. marca

Pri **Malicu:** Turri, potovalec; Elsner, trgovec, iz Trsta. — Stubček, Horn, Hoffman, Vougrin, Weiss, potovalec; Haas; Abeles, Rebitch, trgovec, z Dunaja. — Cotelj iz Kanfanara. — Bramar, vinotrzec, iz Varaldina. — Pauser, zasebnik, iz Ribnice. — Petsche s soprogo iz Starega Trga. — Duschnitz, potovalec, s Tirolskega. — Pribil, trgovec iz Linca.

Pri **Stonu:** Schubert; Weiss, trgovec; Gevich, Stark Kohn, potovalec, z Dunaja. — Plesch, potovalec, iz Budim-pešte. — Schwarz, trgovec, iz Grada.

Pri **avstrijskem caru:** Čalet, železniški uradnik, iz Prage.

Pri **bavarskem dvoru:** Pibrove, privatni uradnik, z Gorenjskega. — Schneckenberger, trgovec, iz Žužemberka.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v inč
opazovanja		barometra v mm	toplotmera po Celziju		
7. u. zjut.	718.1	—0.4	sl. vzh.	sneg	7.60
11 2. u. pop.	719.0	0.2	zm. vzh.	oblačno	sneg
9. u. zveč.	722.9	—2.6	zm. vzh.	sneg	
Srednja temperatura —0.9°, za 3.7° pod normalom.					

Zahvala.

Cenjenim sorodnikom prijateljem, in znancem, ki so ob smrti mojega iskreno ljubljenega brata, preč. gosp.

Ivana Thomana,

župnika in nemškega propovednika

izkazali toliko sočutje, onim, ki so darovali krasne vence in spremljevalcem pokojnika k poslednjemu počitku izrekam najtoplejšo zahvalo.

184 1

Franciška Muck.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja mej boleznijo in o priliki smrti našega nepozab-nega očeta, tasta in starega očeta gospo la

Jurija Tavčarja

za častno spremstvo k zadnjemu počitku in za podarjene vence izrekajo najsrčnejšo zahvalo

135 1

žalujoči sorodniki.

V Idriji, dné 11. marca 1892.

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem zahva-ljujem se presrečno za mnogobrojno sprem-stvo pri pogrebu moje predrage matere

Magdalene.

Izrekam še posebno srčno zahvalo veleč. g. M. Malenšku šentpeterskemu župniku za njegov trud in vsestransko skrb za pokojno. Ob enem se zahvaljujem zahvalnim srcem vsem onim, koji so moji materi v njeni dolgi bolezni pomagali in jo tolažili.

Konečno priporočam nepozabno pokoj-nico vsem sobratom duhovnikom v „me-mento.“

Ljubljana, dné 12. marca 1892.

Ivan Cotelj,

kapelan v Kanfanaru (Istra).

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči ni-kakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije** in **zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(12) 17

zobozdravnik

(7)

pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Preselitev urarskega obrta.

Usojam si naznanjati prečast. duhovščini in sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sem **premestil z dnem 1. t. m.** svoj urarski obrt in zalogo raznovrstnih ur na sv. Petra cesto št. 2 v hišo g. lekarnarja Mayr-ja nasproti frančiškanski cerkvi, ter se ob enem priporočim v obilna naročila. V zalogi imam srebrne in zlate žepne ure za gospode in gospé, ure budilnice, stenske ure, ure s stojali itd. itd. — Poprave izvršujem točno, zanesljivo in po primerni ceni. Velespoštovanjem

122 3—2

Josip Černe, urar.

Ana Rupnik,

izdelovalka umetnih cvetlic, v Ljubljani, sv. Petra cesta 13,

se topla priporoča prečast. duhovščini in sl. občinstvu v izdelovanje vseh v to stroko vstevajočih se del, in sicer:

vsakovrstnih šopkov, vencev

in vso opravo za 120 4—2

nove maše.

Vse izvrši po kar mogoče nizkej ceni.

Priznana najcenejša prodaja dobrih in trajnih šivalnih strojev.

Največja izber najboljših tu- in inozemskih izdelkov, starih po 8 gld. in dražje, novih pa po 25 gld. in dražje. — Vestna in rečna posrežba je moje načelo. — Ustanovljeno 1886.

Jurij Herbst, mehanik. Dunaj, VI., Marchettigasse 18.

51 25—3

Kathreiner's

5 minut variti

Kathreiner's továrny na sladovno kávu

Berlin-Mnichov-Viedeň

Kathreiner's

Kneipp's Sladová káva

Jediná sladová káva s chuti a vani pravé zrnkové kávy.

K dostání ve všech obcích, kolonálních a drogeriích.

Št. 1982.

Razpis.

Na Kranjskem popolniti so sledeča mesta

okrožnih zdravnikov

in sicer:

1. v Bohinjski Bistrici z letno plačo 800 gld.;
2. v Kočevski reki z letno plačo 800 gld.;
3. v Radovljici z letno plačo 600 gld.;
4. v Trzinu z letno plačo 600 gld.

Prosileci za jedno teh mest vložé naj svoje prošnje pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani

do 20. marcija 1892. leta

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 27. februarija 1892.

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 12

Ivan Kregar,

pasar
in
izdelovatelj
cerkvenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta 3,
(zraven gostilne
»pri zvezdi«).

opozarja in topla priporoča prečastiti duhovščini in slav. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno **pasarsko delalnico,**

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih **cerkveno orodje**, kot: monštrance, ciborije, kelihe, tabernakelne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strelovodne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštino prosto. 1592 (52—12)

Nič več kašlja!

Staro in preizkušeno domače zdravilo so pristni

**Oskarja Tietze-ja
čebulni bonboni,**

ki nena-

doma hitro pomagajo proti hripavosti, zasliženju itd. Le posebna sestava mojih bonbonov je že porok za uspeh. Paziti je treba natančno na ime **Oskar Tietze** in na „čebulno znamko“, ker so tudi posnetki, ki pa so brez vrednosti in celo škodljivi.

V zveznjah à 20 in 40 kr.

Glavna zaloga: Lekarnar F. Križan, Kromeriz. — Zaloga v Ljubljani: Lekarnar Ub. pl. Trnkóczy, lekarnar L. Grečel, dalje na Kranjskem v mnogih lekarnah, prodajalnicah itd. (1399) 20-17

ADOLF VOGL

zavod za cerkvena dela
Inomost, Tirolsko

se priporoča za napravo

(1397) 8-6

altarjev, lec, verkulumov,
kornih stolov, spovednic in klečal
v gotskem, romanskem in bizantinskem slogu.

Svetih podob

iz lesa, fino oljnato prevlečenih in pozlačenih vsaki velikosti.

Reliefne podobe, kakor 14 podob križevega pota.

Kristusovo telo

s križem in brez križa, fino oljnato prevlečenih za cerkve in hiše, mislonske in poljske križe.

Islice.

Oljnatih slik na platno v vsaki velikosti, kakor podob za altarje, bratovščine in zastave itd. itd.

Križevih potov

na platnu, na olje slikanih, z okviri in brez okvirjev.

Božjih grobov.

Vedno sem pripravljen dati natančnejša pojasnila, poslati narise in fotografije s proračuni stroškov.

Št. 2002.

Razpis.

Popolniti je mesto

okrožnega zdravnika

za zdravstveno okrožje **postojnsko s stanovaniliščem v Št. Petru.**

Prosileci za to službo, s katero je snojena **plača letnih 600 gld.**, vložé naj svoje prošnje pri **deželnem odboru kranjskem v Ljubljani**

do 31. marcija t. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 8. marea 1892.

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 38 24—10

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

V letu 1838. v Trstu osnovana
c. kr. privileg
zavarovalna družba
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ,
katere
generalnega zastopa pisarne
so
na Dunaju
v družbini hiši, **mesto, Weihburggasse št. 4,**
in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih
avstro-ogerske države
zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi,
zavaruje po najnižjih cenah proti
požaru, poškodbam pri prevažanju in po toči, dalje člo-
veško življenje v raznih kombinacijah in proti zgubam pri
najemnini vsled požara ali razpoka. (12-10)
Glavni zastopnik v Ljubljani: **IVAN PERDAN.**

Št. 4518 **Razglas.** 119 3-3
V zmislu §. 15. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano
(zakon z dne 5. avgusta 1887. leta, števil. 22 dež. zakonika) se javno na-
znanja, da so
imeniki volilnih upravičencev
za letošnjo dopolnilno volitev v občinski svet sestavljeni in da se smejo
od danes naprej 14 dni tukaj pregledovati
in proti njim vlagati ngovori.
O pravočasno vloženih ugovorih razsodil bo občinski svet.
Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 2. marca 1892.

Krasne
cerkvene šopke
in vence
za 141 6-1
Velikonoč in Šmarnice
ima v največji izberi
po čudovito nizkej ceni
Marija Podkrajšek
v Ljubljani, Špitalske ulice.
Naročila na šopke in vence za Veliko-
noč in Šmarnice blagovole naj čast. naročniki
pravočasno prijaviti, da bode mogoče povsem
in točno postreči. Radi premnogih naročil bi se
zakasnela naročila ne mogla zanesljivo izvršiti.
Poštna naročila izvršujem obratno.

Advokat
dr. M. Hudnik
usoja si naznaniti, da je svojo
advokatsko pisarno
otvoril
v Ljubljani, Gospodske ulice 19,
kjer je bila poprej pisarna umrlega gosp.
dr. V. Zarnika. 180 4-8

Št. 1981. **Razpis.** 118 3-3
V deželni bolnišnici v Ljubljani izpraznjena je
služba sekundarija
z letno plačo 600 gld. in prostim stanovanjem.
Prostici za to službo izročé naj svoje prošnje do
20. marca 1892. l.
pri vodstvu deželnih dobredelnih zavodov v Ljubljani, ter v njih dokažejo svojo
starost, doktorat vsega zdravilstva in znanje slovenskega in nemškega jezika.
Deželni odbor kranjski.
V Ljubljani, dne 27. februarja 1892.

Razprodaja
Pozor!
Gospo-
dinje
Pozor!
(29) 17
V prodajalnici
Andr. Druškoviča
v Ljubljani,
Mestni trg št. 9/10
dobiva se po najnižji ceni
najboljša modrobela poste-
klenjena ploščevinasta
kuhinjska posoda
Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno
in kuhinjsko orodje po najnižji ceni.
S tem ponuja se p. n. gospod. nam.
prečast. duhovščini, gostilničarjem, pred-
stopništvom bolnišnic itd. najboljša pri-
lika svojo hišno in kuhinjsko orodje po
ceni spopolniti ali pa si novo omisliti.
Cele kuhinjske oprave za neveste
od gld. 15.— do gld. 200.—
Vnanja naročila izvrše se takoj.

Dunajska borza.

Dne 12. marca.		Dne 11. marca.	
Papirna renta 5%, 16% davka	94 gld. 45 kr.	Ogerska zlata renta 4%	107 gld. 40 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	93 " 85 "	Ogerska papirna renta 5%	102 " — "
Zlata renta 4%, davka prosta	110 " 75 "	4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	138 " — "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 85 "	5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	147 " — "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1097 " — "	Državne srečke l. 1864., 100 gld.	181 " — "
Kred. tne akcije, 160 gld.	306 " 25 "	Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
London, 10 funtov strl.	119 " — "	Zastavna pisma " " 4 1/2 %	100 " 50 "
Napoleonor (20 fr.)	9 " 46 "	Kreditne srečke, 100 gld.	186 " 50 "
Cesarski čekini	5 " 60 "	St. Genois srečke, 40 gld.	60 " — "
Nemških mark 100	58 " 22 1/2 "		

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile števil. 10.
Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.
Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nataganje glavnice priporočamo:
4% gališke propinacijske zadolžnice.
4 1/2 % zastavna pisma peštanske ogerske komercijalne banke.
4 1/2 % komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.
Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Z le 6 gld. se lahko dobi 300.000 gld. že 1. aprila.
Dun. komunalne promese à 3 1/2 gld. in 50 kr. kolek.
Glavni dobitnik 200.000 gld. av. velj.
Tisine promese à 2 gld. in 50 kr. kolek.
Glavni dobitnik 100.000 gld. a. v.
Obe vkupe le 6 gld.!